

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckim kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFĄ ROGOSZĄ.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beanpre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnośnictwem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 ha. wieczorny 4 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu”. Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchii i w państwie niemieckim — Reklamacje nieopieczętowane nie po.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu” róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 15 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., skład tabelaryczny, listowy, od wiersza 30 hal za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokolowski, Pasaż Hausmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Opelik, M. Dukas, M. Schalek, E. Brunn, Kutschbera & Schleri, R. Moses Friedl, w Berlinie F. E. Cos, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Baczkowski 14 Cite de Treviso, John F. Johnes & Cie.

Nr 377.

Kraków, sobota 24 sierpnia 1907 r.

ROK XV

Kronika.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 23 sierpnia.

— **Polska Pielgrzymka do Ziemi Św.** Dnia 29 sierpnia o godzinie 10 rano w Kościele Braci Mniejszych (OO. Reformatorów) odprawionem zostanie nabożeństwo na intencję Pielgrzymów i udzielonem będzie błogosławieństwo. Tego samego dnia o godzinie 4 po południu w sali Starego Teatru nastąpi zebranie Pielgrzymów, rozdanie ligitymacyi, odznak i t. p. W piątek 30 sierpnia o godzinie 4:20 rano nastąpi odjazd nadzwyczajnym pociągami przez Wiedeń do Tryestu, skąd zaraz po przybyciu odplyną pielgrzymi do Ziemi św.

— **Z teatru miejskiego.** W czwartkowym przedstawieniu „Księcia „Niezlomnego“ rolę tytułową odtworzy p. Mielewski. Po piątkowym przedstawieniu „Kordyana“ Słowackiego wchodzi na scenę „Wesele“ Wyspiańskiego w zmienionej częściowo obsadzie ról: rolę panny młodej odegra pani Ordon - Sosnowska, rolę Maryni pani Borodziczowa, Nosa p. Kosiński, Zosi pani Jutkiewicz. — Na niedzielne przedstawienie przeznaczono „Urzędową żonę“ Sawag'a z pp.: Ordon-Sosnowską i Zelwerowiczem w rolach głównych.

W odpowiedzi na liczne zapytania dyrekcya teatru zawiadamia, że przedstawienie sobotnie „Złotej Czaszki“ i wszystkie następne rozpoczynać się będą o godz. wpół do 8 wieczorem.

— **Przemysłowiec.** Dyrekcya kolei państwowej spowodowała przyarrestowanie 16-letniego żydka nazwiskiem Kalman Kress. Przemysłny ten żydek wynalazł nowe źródło dochodu bez pracy. Robił on codziennie podania do dyrekcji kolejowej na rozmaite osoby w mieście i na różne przestrzenie jazdy kolejną za zniżoną opłatą. Bilety te potem sprzedawał z dobrym zarobkiem. Proceder ten dość długo mu się udawał, aż zwrócił na siebie uwagę przez codzienne pojawianie się w dyrekcji. W końcu młodego oszusta aresztowano.

— **Kronika policyjna.** Dziś w nocy aresztowano Jana Piszczka i Stanisława Rudka dwu znanych złodziei, którzy w celach kradzieży zakradli się dziś w nocy do szpitala św. Łazarza, zostali jednak wytopieni przez służbę i oddani w ręce policyi.

Tejże nocy w restauracji przy ulicy Floryańskiej jeden z właścicieli realności p. L. zaczepiony został przez młodego człowieka, który mu się przedstawił jako akademik i żądał pożyczki. Otrzymałszy odmowę towarzyszył p. L. aż do bramy domu, a kiedy p. L. wszedł do wnętrza, a stróż zamknął bramę, rzekomy akademik począł dzwonić i wtargnął do bramy, gdzie począł robić awantury ze stróżem, który chciał go wypchnąć. Stróż nie mogąc sam poradzić awanturnikowi, pobięł na podwórze po pomoc, tymczasem jednak napastnik uciekł, zabrawszy dwa klucze od bramy, które stróż zostawił w zamku. Policya

zarządziła śledztwo i jest już na tropie rzekomego akademika.

— **Kradzież.** Przy ulicy Rakowieckiej pod l. 1 nieznanemu sprawca z niezamkniętego mieszkania skradł pani Teofili Góreckiej z przedpokoju 2 suknie damskie i kaftanik w łącznej wartości 50 koron.

Za kradzież owoców z ogrodu szpitala św. Łazarza, aresztowano 12-letniego pomocnika murarskiego E. Marca.

— **Upośledzenie Galicyi** weszło już w zwyczaj obowiązujący władze centralne wiedeńskie, które otaczają troskliwą opieką tylko kraje niemieckie, względnie także i Czechy a Galicyę z zasady pomijają. Dowodów na to tyle, że możnaby codziennie zapełniać całe szpalty naszych dzienników. Przed kilku dniami urzędowy organ „Wiener Zeitung“ z 21 b. m. ogłasza obwieszczenie, że w wiedeńskiej szkole politechnicznej, dalej akademii eksportowej w Wiedniu jak też obu politechnikach t. j. czeskiej i niemieckiej w Pradze urządzone zostaną w roku szkol. 1907/8 specjalne kursa połączone z ćwiczeniami praktycznymi dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych. Przedmiotem kursów będą wykłady komercyjne i matematyczne, które obecnie obowiązkowo są wymagane przy egzaminie od kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych. Oczywiście jak zwykle rząd nie pomyślał o urządzeniu takich pożytecznych kursów na politechnice we Lwowie, bo przecież jest to zakład polski naukowy, a takie nie cieszą się względami władz centralnych. Możeby nasze władze szkolne krajowe upomniały się energicznie we Wiedniu w tej sprawie i usunęły nową krzywdę?

Z **Watykanu.** Kardynał Merry de Val sekretarz stanu papieski otrzymuje codziennie z Włoch i zagranicy liczne telegramy z ubolewaniem z powodu napaści na niego. Dzisiaj udał się kardynał z Castel Gandolfo do Rzymu, aby odbyć konferencję z papieżem w sprawie wydania nowej doniosłej encykliki o bieżących kwestjach religijnych. Encyklika ta po jawi się ma w najbliższych dniach i będzie komentarzem do Syllabusa oraz enuncyacją zasadniczej wagi dla katolicyzmu.

„Osservatore Romano“ ogłasza dekret kongregacji soboru, w którym szereg postanowień trydenckiego soboru, odnoszących się do formalności przy zaślubinach i zaręczynach został zmienionym. Dekret obowiązywać będzie od Wielkiejnocy r. 1908.

— **Ospa w Wiedniu.** W ostatnich dniach w 12 okręgu Wiednia wybuchła ospa. Już w maju do połowy czerwca uległo jej 12 osób. Jako przyczynę powstania jej podawano przywleczenie z Galicyi (gdzie jej nie było. Przyp. Red.)

Po krótkiej przerwie pojawiły się znowu wypadki choroby, które zakończyły się śmiercią... Najwięcej zarazoonych znajduje się między dziećmi. Bardzo poważna liczba zarazoonych jest nieszczepioną. Chorych przeniesiono do oso-

bnego pawilonu szpitala Franciszka Józefa, gdzie są zupełnie izolowani od reszty chorych. Dotychczas znajduje się w szpitalu 30 dotkniętych ospą. Wprawdzie na 2 milionów mieszkańców liczba ta jest stosunkowo niewielką i nie można mówić o epidemii, jednak choroba ogranicza się dotąd do dwóch tylko obwodów i dalsze rozszerzenie się jej nie jest wykluczonem.

Wina łatwego rozszerzenia się choroby spada na sanitarne władze miejskie, które nie dopilnowały przymusu szczepienia.

W r. 1894 procent nieszczepionych dzieci szkolnych w Wiedniu wynosił 0.48, w r. 1897 jeszcze mniej bo tylko 0.24, w r. 1900 już 0.75, w r. 1903 1.77 a w r. 1904 aż 3.10, czyli 8.794 dzieci

— **Rozrywki studgardzkie.** W jednym z ostatnich numerów „Figara“ zamieszczono dość zabawne uwagi z powodu kongresu socjalistycznego w Stuttgarcie p. t. „Państwo przyszłości“.

„Jeżeli mamy wierzyć korespondencyom ze Stuttgartu, uprzywilejowanego miasta, w którym odbywa się międzynarodowy kongres socjalistyczny — to w państwie przyszłości, które nam przygotowują tak pracowicie kongresistki nie braknie wygod i rozrywek.

To też organizatorowie kongresu zapewnili sobie prócz wspaniałego lokalu, tuż obok wielkiej i pięknej sali koncertowej, mogącej pomieścić trzy tysiące osób, przeznaczoną do posiedzeń plenarnych, cały szereg ubikacyj, w których różne komisje obradują najwygodniej w świecie w sąsiedztwie bufetu i dobrze zaopatrzonej restauracji.

Nie zaniedbano też niczego co by się mogło przydać ku rozrywce obradujących. Onegdaj wieczorem odbył się koncert na którym między innymi występowała pani Ruckbeil-Hiller, śpiewaczka dworu królewskiego, grano uwerturę z „Robespierre’a“, Litolff’a, którą dyrygował też nacelnik dworskiej orkiestry. We śróde odbyło się poufne „soirée“ w ogrodach „Schützenhaus-u“, w oświetleniu „a giorno“, gdzie w programie przyjęcia dla delegatów figurowały drogie wina. Równocześnie dla zadowolenia i uspokojenia możliwej niechęci „abstynentów“ coraz liczniejszych w partyi, uwidoczniiono w programie tego wieczoru dodatek: „Na żądanie można będzie też dostać „limoniadę i wody mineralne“.

Niektórzy francuscy uczestnicy kongresu, (oczywiście weselsi) widzą w tem, nie bez pewnej słuszności, przytyk ze strony niemieckich „towarzyszów“...

— **Los przemysłnika.** Z Mysłowic donoszą: Przechodnie nad Przemszą zauważyli, jak po drugiej stronie kozacy urządzili obławę na przemysłnika, który się ukrył w zaroślach. Widocznie musiał ktoś zdradzić jego kryjówkę, a gdy przemysłnik zauważył zbliżających się kozaków, starał się zbiedz na drugą stronę do Mysłowic. Natychmiast padło kilka strażów, które przemysłnika powaliły na ziemię, a kozacy nadbiegli i kolbami dobili swoją ofiarę.

Kronika prowincjonalna.

— **Bielsko-Biala.** Strajk robotników tkackich przybiera coraz większe rozmiary. Ogólne wzburzenie wywołuje odmowne stanowisko fabrykantów wobec słusznych żądań robotników.

Od lat kilkunastu robotnicy nie stawiali żadnych zbiorowych żądań o poprawę nędznych płac i stosunków fabrycznych. Wybuchły częste strejki i te kończyły się korzystnie dla robotników. Obecnie, robotnicy zorganizowawszy się w silne związki zawodowe, postanowili podjąć się walki cennikowej. Robotnicy w apreturach postawili żądanie podniesienia płac o 20 proc., a w przedzalniach o 25 proc. Niektórzy fabrykanci zgodzili się na te propozycje. Inni oświadczyli gotowość rokowania z robotnikami swych fabryk a nie z reprezentantem organizacji chrześcijańskich robotników. To wywołało konflikt i strajk, który obecnie obejmuje przeszło 20 apretur z liczbą 5000 robotników. Stosunki, panujące na rynku pracy w Bielsku-Białej są tak przykre dla robotników, że o odstąpieniu ich od postawionych żądań mowy być nie może. Przeciętna płaca dzienna wynosi tu 1 kor. 20 hal. Kierownictwo w obecnym ruchu objęła organizacja chrześcijańska, poseł Dobija, sekretarz robotników Buda i reprezentant krak. Związku katol. robotników p. Holeksa urządzają częste zgromadzenia robotnicze.

Do lokautu nie przyjdzie z powodu oporu fabrykantów, zatrudniających tylko tkaczy, którzy nie strejkują.

Pekin-Paryż. Pozostali uczestnicy wyścigu automobilowego Pekin-Paryż dobiegają kresu podróży i wczoraj przybyli już do Poznania. Ze stolicy Wielkopolski korespondent „Matina“ p. de Tailis nadesłał do redakcji „Kurjera War.“ telegram z podzięk. za przyjęcie, jakie go doznali śmiali podróżnicy w Warszawie. Licząc się widocznie z warunkami nowej „konstytucyj“ rosyjskiej i cenzury, p. Tailis zakończył swój telegram słowami: „Nie mogąc powiedzieć więcej, wołamy: Niech żyje prasa polska“.

Dziś automobilści opuścili już Berlin, a w Paryżu staną prawdopodobnie jutro.

Telegramy.

Zjazd ministrów.

Semmering. Wczorajszy obiad u państwa Aehrenthalów odbył się wśród ogólnego ożywienia. Toastów nie wygłoszono. Tiltoni z ks. Awarą powrócili dopiero o północy do hotelu.

Bismarck i Gambetta.

Obustronne wzajemne obserwacje Francji i Niemiec jako sąsiadujących i rywalizujących potęg, są obfitym i bardzo interesującym materiałem do historii obu tych państw a materiały ten wzrasta niemal z każdym tygodniem. Wysła niedawno w Paryżu książka p. t. „Serce Gambetty“ której autor, p. Laur, niedawno powiernik Gambetty, ogłosił w tych dniach w londyńskim „Timesie“ artykuł pod powyższym tytułem. Zajmują się nim wszystkie prawie pisma niemieckie, a że sprawy w nim poruszane związane są z dzisiejszymi wypadkami więc mają aktualne znaczenie. Po klęsce Francuzów w r. 1870 r. Niemcy a w szczególności Bismarck śledził bacznie cały bieg życia i układ nowych stosunków we Francji. Francuzi zaś naodwrot zaczęli się bacznie przyglądać swemu zwycięskiemu sąsiadowi, którego właściwie dotąd nie znali. Zdziwienie było obustronne tak bowiem Bismarck jak Francuzi spojrzeli przed sobą coś nowego, niespodzianego i pomimo wrogiej postawy zaczęto się wzajem... uczyć. Wiadomo, że nadzieje Bismarcka, iż zniszczy Francję kontrybucją wojenną, spełzły na niczem. Francuzi bowiem niedługo po jej za-

Wiedeń. „Politische Korresp.“ zamieszcza długą korespondencję z Semmeringu, podnoszącą historyczne niemal znaczenie roku 1907 dla położenia międzynarodowego, które zachowuje ogólną harmonię jako wyraz pragnienia światowego pokoju. Zjazdy monarchów i ministrów są przejawem tego porozumienia.

Semering. Dzisiaj w porannych godzinach konferował Tiltoni dłuższy czas ze swoim szefem kancelaryi Bollatim. O godz. 10-ej przed południem zjechał przed hotel br. Aehrenthal z szefem sekcji Callem i udał się do apartamentów Tiltoniego. W kilka minut później udał się obaj ministrowi spraw zagranicznych w towarzysztwie ambasadora ks. Avarny i ks. Franciszka Lichtensteina automobilem na zamek Strelzhof.

Stan zdrowia Luegera.

Brixen. Stan zdrowia burmistrza Luegera nie pogorszył się w ostatnim dniu, jest jednakże niezmienny.

Wybory na Węgrzech.

Nagy Karo'yi. Członek partii niezawisłości Bela Pap wybrany został znaczną większością posłem do sejmiku przeciw Albertowi Szabo (partya ludowa).

Masowe aresztowania w Warszawie.

Warszawa. Nocy wczorajszej odbyło się bardzo dużo rewizji domowych, które trwały od godziny 12-ej aż do samego rana; na wszystkich ulicach można było spotkać aresztowanych, prowadzonych przez policję do cyrkułów.

Po zjeździe w Swinemünde.

Londyn. Według doniesienia Biura Reutersa zjazd w Swinemünde dotyczył głównie kwestii neutralności Norwegii.

„Daily Graphic“ donosi, że zjazd miał na celu sprowadzenie porozumienia między północnymi mocarstwami i utrzymania „status quo“ na morzu Bałtyckim. Porozumienie to ma w północnej Europie odgrywać podobną rolę, co porozumienie Anglii, Hiszpanii i Francji na południu.

Walki w Marokko.

Casablanca. W bitwie dnia 21 bm. mieli Francuzi 12 rannych w tem jednego kapitana.

Paryż. „Matin“ donosi, że francuskie ministerstwo wojny wysłało do Casablancie wojskowy oddział aeronautyczny.

Paryż. Do „Journal“ donoszą z Toulonu, że krążownik „Lalonde“ i kontrtorpedowiec otrzykali rozkaz odplynięcia do Marokka.

Sprawy bałkańskie.

Wiedeń. Polit. Koresp. donosi: Rumuński prezydent ministrów Dymitr Sturdza, ukończywszy kurację w Karlsbadzie, spotkał się w Nordeney z kanclerzem państwa niemieckiego Bülowem, a następnie skorzystał z dwudniowego pobytu w Austrii, ażeby odwiedzić ministra

spraw zagranicznych bar. Aehrenthala na Semmeringu. Spotkanie obu mężów stanu dało sposobność do omówienia kwestyj, stojących na porządku dziennym, specjalnie zaś kwestyi bałkańskiej, dla której rozwoju Rumunia pod żelaznym kierownictwem króla Karola, stanowi czynnik stałe w konserwatywnym kierunku działający. Obaj mężowie pożegnali się z sobą, przeświadczeni o zupełnej zgodzie swoich zapatrywań w tej sprawie.

Posłuchanie.

Ischl. Książę Leopold bawarski odjechał dzisiaj rano do Reichenhal. Był tutaj dziś rano arcyks. Ferdynand tokański i był u cesarza na posłuchaniu.

Wydalenie z kraju.

Stuttgart. Członek kongresu socjalistycznego Qnech, który onegdaj na posiedzeniu kongresu przywołany został do porządku przez przewodniczącego za użycie słów mordercy i złodzieje pod adresem mocarstw zastąpionych na kongresie w Hadze, został przez rząd wirtenberski wydalony i już wyjechał.

Prognoza: Po większej części pochmurno słabe wiatry, mierne ciepło, stan utrzymuje się równomiernie nadal.

ZE ŚWIATA.

Nowy zawód psi. Pod tym tytułem zamieszcza „Figaro“ w rubryce „Fantazje paryskie“ nową aktualność paryską, jaką jest użycie psa do służby policyjnej. Pies jest wzorowym policyjantem. Dowody na to mieli Paryżanie na urządzonym niedawno psim egzaminie. Pies przywiązał się wiernie do swego nowego zawodu jak nawykł do tyłu innych. O jego zdolności do przejmowania się poręczonym mu obowiązkiem czy pracą świadczy obserwacja w czasie snu. Gdy pies śpi, można śledzić w intonacjach jego charczenia, wszystkie echa z polowań i walki jaką odbywa w swojej wyobraźni. Z psychologicznego punktu widzenia trudno jest bardzo wyobrazić sobie różne pojęcia jakie pies zawdzięcza swemu węchowi. Pojęcia te są niezwykle dokładne i ścisłe. Na tem też opiera się jego zdolność do tropienia. Ten zygzak, który przebiega jest ciekawą kartą pełną znaków: Tu przeszedł jego pan, (gdzie on siedzi u licha?); tam zatrzymali się dwaj towarzysze; ówdzie przebiegł koń wiozący jakieś łakocie; a tu... o wściekłości! kot! i nasz pies zaczyna pędzić jak strzała w pogoni za dziedzicznym wrogiem. I jakie różnice charakterów: ten jest delikatny, tamten ordynarny, ów znowu jest mizantropem na podobieństwo Alcesta. U innego rysem charakterystycznym jest kokieteria. Dodajmy do tego całą masę nawyknień a będziemy mieli usprawiedliwienie tytułu anekdot przywiązanych do każdego prawie psa.

wielkiem zdziwieniem przyjęta naprzód przez Bismarcka Skoro Gambetta wyjednał zgodę żelaznego kanclerza na wysłanie do Berlina w charakterze ambasadora p. Waddingtona w zastępstwie po Gontaut, rozpoczęła się w przedmiocie spotkania korespondencja pomiędzy hr. Henckel v. Donnersmark z synem kanclerza hr. Herbertem, a później z samym księciem.

W jednym liście tego ostatniego, datowanym z Warcinu 28 grudnia 1877 r. czytamy co następuje: Bardzo byłbym rad, gdyby mi się udało wejść w osobiste stosunki z Gambetą. Po czątkowo jednak to spotkanie zanadto przeraziłoby starego cesarza. Zresztą sądzę, iż Gambetta działałby przeciwko swemu własnemu interesowi, gdyby chciał się zanadto spieszyć.

Ten list zrozumiany był przez Gambettę tak, że Bismarck życzy sobie utrzymać myśl spotkania w tajemnicy nawet przed swym powiernikiem. Zerwał zatem rokowania z hr. Hencklem i 1 maja roku następnego udał się pod jakimś pozorem w podróż po Niemczech.

Spotkanie z Bismarckiem odbyło się w Friedrichsruhe. Podczas jednej wycieczki, Gambetta zwiedził zamek Bismarckowski w charakterze angielskiego turysty. Do pana zamku posłał swoją kartę wizytową w zapieczętowanej kopercie. Rozmowa dwóch tych ludzi, jak opowiada dalszym ciągu p. Laur, trwała trzy godziny.

—ooooooOOOooooo—